

Praha 3. 12. 2002

59

Výběrové šetření o zdravotním stavu české populace (HIS CR 2002) - Drogy (VII. díl)

Drogy jsou vedle kouření a alkoholu další návykovou látkou, na kterou jsme se v šetření HIS CR 2002 zaměřili. Mohou mít negativní vliv na zdraví člověka, zejména pokud jsou užívány intenzivně a dlouhodobě, jsou s nimi spojeny takové zdravotní problémy jako například některá onemocnění srdce či určité druhy rakoviny. Mohou však mít negativní vliv nejen na uživatele, ale i na jeho rodinu a okolí, často způsobují nejen závažné zdravotní problémy, ale i potíže v rodinném a společenském životě, v zaměstnání apod.

V našem šetření byla respondentům položena otázka, zda užili alespoň jednou v životě daný druh drogy (drogy byly rozděleny do několika skupin). Pokud odpověděli kladně, zjišťovalo se dále, zda to bylo v posledním roce či měsíci, event. v kolika dnech za poslední měsíc tuto drogu užili.

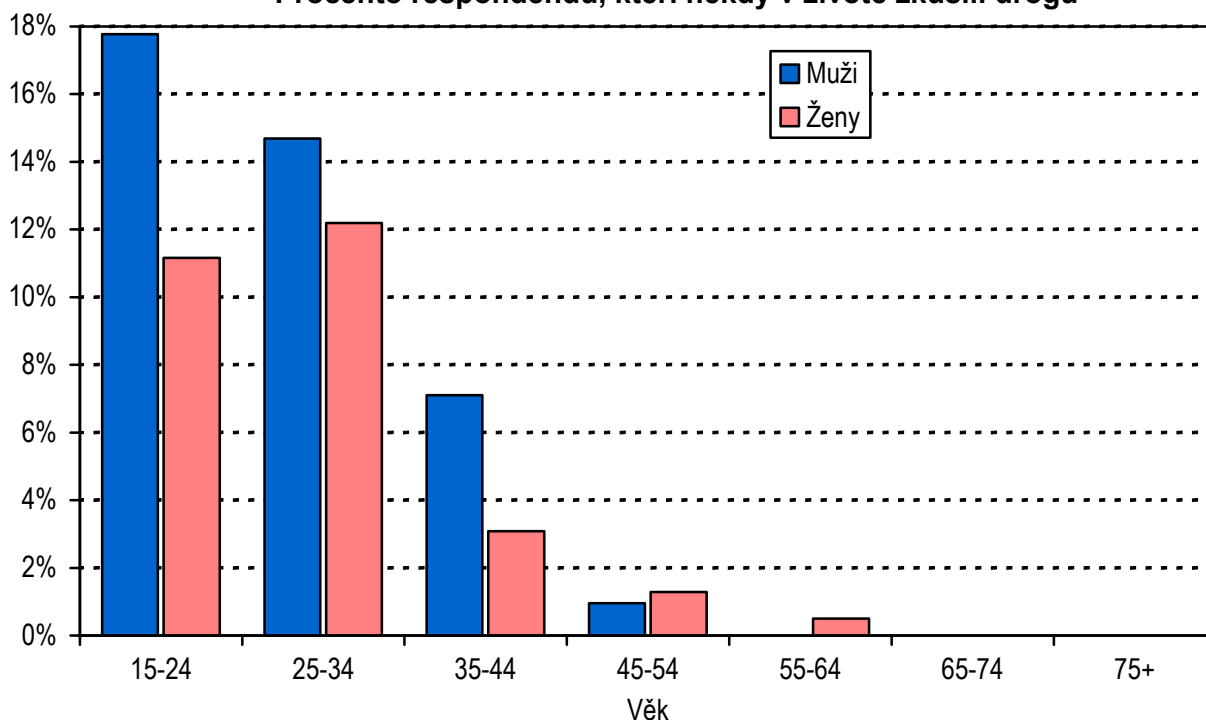
Ze všech respondentů, kteří odpověděli, užilo alespoň jednou v životě nějakou drogu celkem 150 respondentů, tj. 7,5 % mužů a 4,7 % žen. Rozdíl mezi muži a ženami byl potvrzen jako statisticky významný (Chí-kvadrát test, 5 % hladina významnosti). Ve srovnání s předchozím šetřením se podíl osob, které někdy drogu zkusily (7,1 % mužů a 4,1 % žen), výrazně nezměnil.

Nejvíce osob, které měly s drogou nějakou zkušenost, bylo zaznamenáno u mužů ve věku 15 - 24 let (17,8 % osob z této věkové skupiny někdy zkusilo drogu), u žen byl nejvyšší podíl osob, které drogu někdy užily, ve věkové kategorii 25 - 34 let (12,2 %). S rostoucím věkem se podíl osob, které někdy drogu vyzkoušely, snižuje (potvrzeno statistickým testem). Ze srovnání s předchozím šetřením je patrné, že s postupujícím časem se zkušenost s drogou rozšiřuje i ve vyšších věkových kategoriích, do kterých se přesunují respondenti z nižších věkových skupin, kteří vykazali více zkušeností s drogami již v minulém šetření.

Z respondentů, kteří drogu zkusili, 82,0 % užilo pouze jedinou drogu, 12,0 % užilo 2 drogy a 6,0 % užilo více než 3 druhy drog.

Následující graf prezentuje podíl respondentů, kteří někdy zkusili drogu, podle věku a pohlaví.

Procento respondentů, kteří někdy v životě zkusili drogu

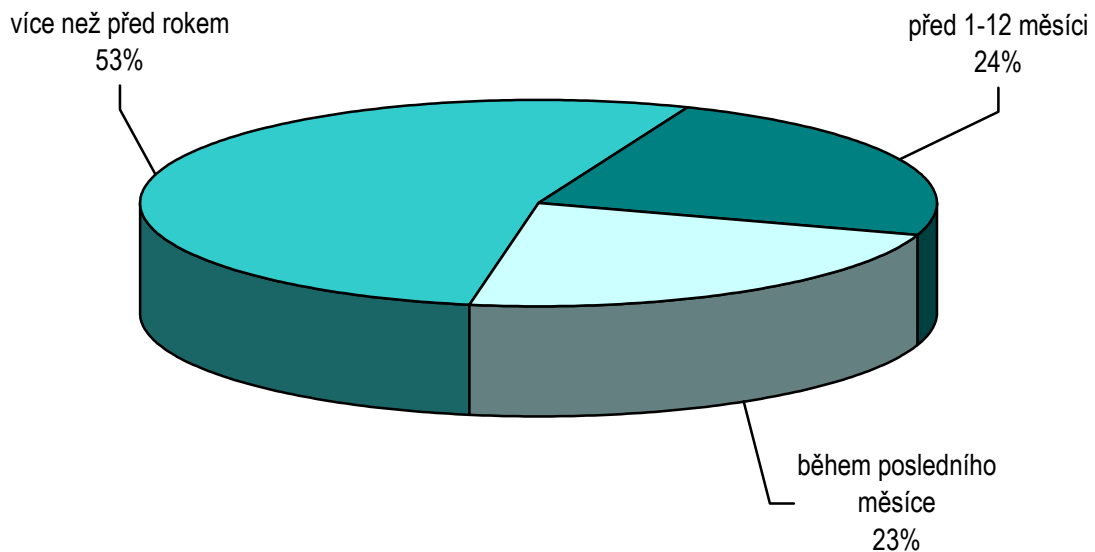
Z hlediska vzdělání byl podíl osob, které experimentovaly s drogou, nejvyšší mezi vysokoškolsky vzdělanými, u osob se základním vzděláním byl tento podíl nejnižší. Zaznamenána byla také závislost rozšíření užívání drog na velikosti sídla. Nejméně rozšířené bylo užívání drog v obcích do 5 000 obyvatel, nejvíce osob, které drogu vyzkoušely, bylo v obcích s více než 50 000 obyvateli. Statisticky významné byly také rozdíly podle průměrného měsíčního příjmu na 1 člena domácnosti. Nejvíce osob, které s drogou experimentovaly, bylo mezi respondenty s příjmem nad 12 000 Kč.

Zajímavé je také, jak často jsou drogy užívány. Více než polovina všech respondentů, kteří drogu zkusili, ji užila před více než 12 měsíci. Ve srovnání s předchozím rokem se tento podíl výrazně nezměnil. Z respondentů, kteří drogu užili v posledním roce, ji téměř polovina užila v průběhu posledního měsíce. Jako statisticky významný byl potvrzen rozdíl v četnosti užívání drog mezi oběma pohlavími. Mezi ženami byl vyšší podíl těch, které vyzkoušely drogu před více než 12 měsíci, naopak podíl žen, které užily drogu v průběhu posledního měsíce, byl nižší než u mužů.

Z hlediska věku byl podíl osob, které užily drogu v posledních 12 měsících, nejvyšší u obou pohlaví ve věkové skupině 15 - 24 let, v následujících věkových skupinách byl jejich podíl výrazně nižší. Shodné rozložení z hlediska věku bylo zaznamenáno i u osob, které užily drogu v průběhu posledního měsíce.

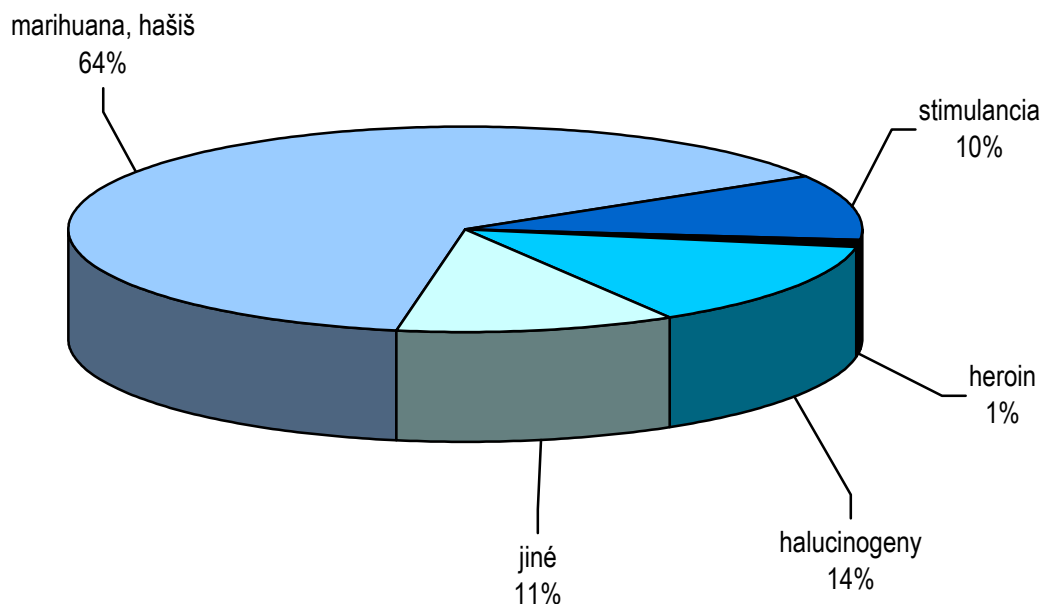
Následující graf zobrazuje strukturu respondentů podle toho, kdy naposledy užili drogu.

Respondenti podle toho, kdy užíli drogu (jen osoby, které zkusily drogu)

Nejvíce rozšířenou drogou byly, shodně jako v šetření předchozím, kanabinoidy (tzn. marihuana a hašiš). Ty představovaly téměř 2/3 drog užívaných v posledních 12 měsících. Tuto drogu vyzkoušelo 5,6 % všech respondentů a 87,1 % těch, kteří drogu užíli v posledním roce. Poměrně rozšířené byly mezi uživateli drog také halucinogeny a stimulantia. Rozdíl mezi muži a ženami byl zaznamenán pouze v rozšíření užívání sedativ a hypnotik, jejich podíl byl vyšší u žen než u mužů.

Struktura užívaných drog (pouze drogy užívané v posledních 12 měsících)

V posledních 12 měsících užilo drogu celkem 3,9 % všech mužů a 1,9 % žen. Tento údaj vypovídá o rozšíření užívání drog v populaci lépe než údaj o celoživotní prevalenci, který zahrnuje i osoby, které užily drogu před více než 12 měsíci. Nízký počet osob, které drogu užily v průběhu posledního roku (tj. 70 osob), však neumožňuje provést další podrobné analýzy tohoto souboru.

Prezentované výsledky ukazují, že s drogami má zkušenost pouze malá část respondentů, jsou rozšířené především mezi mladými lidmi a více mezi muži než mezi ženami. Lze však předpokládat, že výsledky šetření jsou mírně podhodnoceny, neboť respondenti mají tendenci nevypovídat o své konzumaci drog pravdivě, a to především z důvodu negativního hodnocení drog veřejností. Osoby, které drogy užívají, je také obtížnější zkontaktovat a provést s nimi rozhovor.

Vypracovala: Bc. Šárka Daňková